

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

61 - యుద్ధకాండ ఏకషష్ఠితమః సర్గః

|| కుంభకర్ణవృత్తకథనమ్ ||

తతో రామో మహాతేజా ధనురాదాయ వీర్యవాన్ |
కిరీటినం మహాకాయం కుంభకర్ణం దదర్శ హా || 1 ||

తం దృష్ట్వా రాక్షసశ్రేష్ఠం పర్వతాకారదర్శనమ్ |
క్రమమాణమివాకాశం పురా నారాయణం ప్రభుమ్ || 2 ||

సతోయాంబుదసంకాశం కాంచనాంగదభూషణమ్ |
దృష్ట్వా పునః ప్రదుద్రావ వానరాణాం మహాచమూః || 3 ||

విద్రుతాం వాహినీం దృష్ట్వా వర్ధమానం చ రాక్షసమ్ |
సవిస్తయమిదం రామో విభీషణమువాచ హా || 4 ||

కోఽసౌ పర్వతసంకాశః కిరీటీ హరిలోచనః |
లంకాయాం దృశ్యతే వీర సవిద్యుదివ తోయదః || 5 ||

పృథివ్యాః కేతుభూతోఽసౌ మహానేకోఽత్ర దృశ్యతే |
యం దృష్ట్వా వానరాః సర్వే విద్రవంతి తతస్తతః || 6 ||

ఆచక్ష్వ మే మహానోఽసౌ రక్షో వా యది వాఽసురః |
న మయైవంవిధం భూతం దృష్టపూర్వం కదాచన || 7 ||

స పృష్టో రాజపుత్రేణ రామేణాక్లిష్టకర్తృణా |
విభీషణో మహావ్రాజ్ఞః కాకుత్స్థమిదమబ్రవీత్ || 8 ||

యేన వైవస్వతో యుద్ధే వాసవశ్చ పరాజితః |
సైష విశ్రవసః పుత్రః కుంభకర్ణః ప్రతాపవాన్ |

అస్య ప్రమాణాత్సదృశో రాక్షసోఽన్యో న విద్యతే || 9 ||
ఏతేన దేవా యుధి దానవాశ్చ యక్షా భుజంగాః పిశితాశనాశ్చ |

గంధర్వవిద్యాధరకిన్నరాశ్చ సహస్రశో రాఘవ సంప్రభగ్నాః || 10 ||
శూలపాణిం విరూపాక్షం కుంభకర్ణం మహాబలమ్ |

హంతుం న శేకుస్త్రిదశాః కాలోఽయమితి మోహితాః || 11 ||
ప్రకృత్యా హ్యేష తేజస్వీ కుంభకర్ణో మహాబలః |

అన్యేషాం రాక్షసేంద్రాణాం వరదానకృతం బలమ్ || 12 ||
ఏతేన జాతమాత్రేణ క్షుధార్తేన మహాత్మనా |

భక్తితాని సహస్రాణి సత్త్వానాం సుబహూన్యపి || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

61 - యుద్ధకాండ ఏకషష్ఠితమః సర్గః

తేషు సంభక్ష్మాణేషు ప్రజా భయనిపీడితాః |
యాంతిన్తు శరణం శక్తం తమప్యర్థం న్యవేదయన్ || 14 ||
స కుంభకర్ణం కుపితో మహేంద్రో జఘాన వజ్రేణ శితేన వజ్రే |
స శక్రవజ్రాభిహతో మహాత్మా చచాల కోపాచ్ఛ భృశం ననాద || 15 ||
తస్య నానద్యమానస్య కుంభకర్ణస్య ధీమతః |
శ్రుత్వాఽతినాదం విత్రస్తా భూయో భూమిర్వితత్రసే || 16 ||
తత్ర కోపాన్తహేంద్రస్య కుంభకర్ణో మహాబలః |
వికృష్టైరావతాద్ధంతం జఘానోరసి వాసవమ్ || 17 ||
కుంభకర్ణప్రహారార్తో విజజ్వాల స వాసవః |
తతో విషేదుః సహసా దేవబ్రహ్మర్షిదానవాః || 18 ||
ప్రజాభిః సహ శక్రశ్చ యయా స్థానం స్వయంభువః |
కుంభకర్ణస్య దౌరాత్మ్యం శశంసుస్తే ప్రజాపతేః || 19 ||
ప్రజానాం భక్ష్ణం చాపి దేవానాం చాపి ధర్షణమ్ |
ఆశ్రమధ్వంసనం చాపి పరస్త్రీహరణం భృశమ్ || 20 ||
ఏవం ప్రజా యది త్యేష భక్ష్ణయిష్యతి నిత్యశః |
అచిరేణైవ కాలేన శూన్యో లోకో భవిష్యతి || 21 ||
వాసవస్య వచః శ్రుత్వా సర్వలోకపితామహాః |
రక్షాంస్యావాహాయామాస కుంభకర్ణం దదర్శ హ || 22 ||
కుంభకర్ణం సమీక్ష్యైవ వితత్రాస ప్రజాపతిః |
దృష్ట్వా విశ్వాస్య చైవేదం స్వయంభూరిదమబ్రవీత్ || 23 ||
ధ్రువం లోకవినాశాయ పౌలస్త్యేనాసి నిర్జితః |
తస్మాత్త్వమద్యప్రభృతి మృతకల్పః శయిష్యసే || 24 ||
బ్రహ్మశాపాభిభూతోఽథ నిపపాతాగ్రతః ప్రభోః |
తతః పరమసంఖ్యాంతో రావణో వాక్యమబ్రవీత్ || 25 ||
వివృద్ధః కాంచనో వృక్షః ఫలకాలే నికృత్యతే |
న నప్తారం స్వకం న్యాయ్యం శప్తుమేవం ప్రజాపతే || 26 ||
న మిథ్యావచనశ్చ త్వం స్వప్స్యత్యేష న సంశయః |
కాలస్తు క్రియతామస్య శయనే జాగరే తథా || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

61 - యుద్ధకాండ ఏకషష్ఠితమః సర్గః

రావణస్య వచః శ్రుత్వా స్వయంభూరిదమబ్రవీత్ || 28 ||

శయితా హ్యేష షణ్ణాసానేకాహం జాగరిష్యతి |

ఏకేనాహ్న త్వసౌ వీరశ్చరన్భూమిం బుభుక్షితః |

వ్యాత్రాస్యో భక్తయేల్లోకాన్సంక్రుద్ధ ఇవ పావకః || 29 ||

సోఽసౌ వ్యసనమాపన్నః కుంభకర్ణమబోధయత్ |

త్వత్పరాక్రమభీతశ్చ రాజా సంప్రతి రావణః || 30 ||

స ఏష నిర్గతో వీరః శిబిరాద్భీమవిక్రమః |

వానరాన్భ్రుశసంక్రుద్ధో భక్తయన్పరిధావతి || 31 ||

కుంభకర్ణం సమీక్ష్యైవ హరయోఽద్య ప్రవిద్రుతాః |

కథమేనం రణే క్రుద్ధం వారయిష్యంతి వానరాః || 32 ||

ఉచ్యంతాం వానరాః సర్వే యంత్రమేతత్సముచ్చితమ్ |

ఇతి విజ్ఞాయ హరయో భవిష్యంతీహ నిర్భయాః || 33 ||

విభీషణవచః శ్రుత్వా హేతుమత్సుముఖేరితమ్ |

ఉవాచ రాఘవో వాక్యం నీలం సేనాపతిం తదా || 34 ||

గచ్ఛ సైన్యాని సర్వాణి వ్యూహ్యా తిష్ఠస్వ పావకే |

ద్వారాణ్యదాయ లంకాయాశ్చర్యాశ్చాప్యథ సంక్రమాన్ || 35 ||

శైలశృంగాణి వృక్షాంశ్చ శిలాశ్చాప్సుపసంహర |

తిష్ఠంతు వానరాః సర్వే సాయుధాః శైలపాణయః || 36 ||

రాఘవేణ సమాదిప్తా నీలో హరిచమూపతిః |

శశాస వానరానీకం యథావత్కపికుంజరః || 37 ||

తతో గవాక్షః శరభో హనుమానంగదస్తదా |

శైలశృంగాణి శైలాభా గృహీత్వా ద్వారమభ్యయః || 38 ||

రామవాక్యముపశ్రుత్య హరయో జితకాశినః |

పాదపైరర్థయన్వీరా వానరాః పరవాహినీమ్ || 39 ||

తతో హలీణాం తదనీకముగ్రం రరాజ శైలోద్యతదీప్తహస్తమ్ |

గిరేః సమీపానుగతం యథైవ మహాన్తహంభోధరజాలముగ్రమ్ || 40 || 1475

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకషష్ఠితమః

సర్గః || 61 ||

అమరసిద్ధి అమర్